

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Ryszard Marchwicki

Protokolant: sekr. sąd. Karolina Budna

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2023 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. (...) Spółki Akcyjnej w Ś.**

przeciwko **S. (...) z siedzibą w L.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 23 czerwca 2022 r. sygn. akt IX GC 929/21

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki 8.100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Ryszard Marchwicki

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu na podstawie § 100a ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

St. sekr. sąd. Katarzyna Surażyńska

UZASADNIENIE

S. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ś. wniosła przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L. pozew o zapłatę 745.380,14 zł z odsetkami i kosztami postępowania.

(...) sp. z o.o. wniosł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania wg norm przepisanych.

W toku postępowania powód został została przejęta w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ksh przez S. (...) SA (k. 1013-1018).

Postanowieniem z 20.04.2020 r. ogłoszona została upadłość (...) sp. z o.o. (k. 1420).

W związku z powyższym postanowieniem z 22.05.2020 r. postępowanie zostało zawieszone (k. 1423), a postanowieniem z 27.09.2021 r. podjęte wobec S. (...)sp. z o.o. (k. 1501).

Wyrokiem z dnia 23 czerwca 2023 r Sąd Okręgowy w Poznaniu

1.zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 720.202,44 zł (siedemset dwadzieścia tysięcy dwieście dwa złote czterdzieści cztery grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za okres od 30.04.2015 r. do 31.12.2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od 01.01.2016 r. do dnia zapłaty,

2.umorzył proces w pozostałym zakresie,

3.obciążył pozwanego całością kosztów procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie Referendarzowi Sądowemu.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski Sądu Okręgowego.

I. (...) w W. ogłosił zamówienie publiczne w trybie przetargu nieograniczonego na wybór wykonawcy stanowisk do badań odporności ogniowej na potrzeby L. (...) w P. (stanowiska F1 i F3).

Dnia 10.03.2010 r. I. (...) w W. (...) jako zamawiający zawarł z konsorcjum z udziałem (...) sp. z o.o. jako liderem (wykonawca) umowę, której przedmiotem było zaprojektowanie, dostawa i uruchomienie: a) kompletnego stanowiska wraz z osprzętem do badań odporności ogniowej (F1) głównie elementów poziomych i instalacji (stanowisko F-1), b) kompletnego stanowiska wraz z osprzętem do badań odporności ogniowej (F3) głównie elementów pionowych (stanowisko F-3), zgodnie z opisem zawartym w Rozdziale III w/w SIWZ (§ 1 ust 1). Ze względu na wysoce specjalistyczny charakter w/w stanowisk (...) zaoferował gotowość do współpracy z konsorcjum na etapie tworzenia założeń i projektu koncepcyjnego, projektu wykonawczego-warsztatowego, jak i na etapie wykonywania stanowisk (§ 3 ust 1). Ze względu na prototypowy i wysoce specjalistyczny charakter dostaw (...) nie wykluczył w trakcie realizacji umowy możliwości zmiany terminu jej realizacji, zmiany terminów pośrednich określonych w umowie oraz zmiany ceny umowy (§ 10 ust 1).

W/w umowa była siedmiokrotnie zmieniona.

Po raz pierwszy 23.09.2010 r. m.in. z uwagi na prototypowy i wysoce specjalistyczny przedmiot umowy, etapową realizację umowy, stwierdzenie podczas etapu prac projektowych nad stanowiskiem F-3 potrzeby rozdzielenia funkcji tego złożonego stanowia oraz ścisłą współpracę stron na etapie m.in. tworzenia założeń i projektu koncepcyjnego. Strony postanowiły, że stanowisko F-3 realizowane będzie jako niezależne komory F3, F3' i F3" (§ 1 ust 1), że wykonanie i przekazanie projektu koncepcyjnego stanowiska F3 nastąpi do 08.10.2010 r. (§ 1 ust 2), że dostawa, montaż i uruchomienie oraz przekazanie do odbioru stanowiska F-1 nastąpi do 31.03.2011 r. (§ 1 ust 3), komory F-3 oraz F3' do 15.06.2011 r., a komory F3" do 31.03.2011 r. (§ 1 ust 3).

Po raz drugi 29.03.2011 r. m.in. z uwagi na prototypowy i wysoce specjalistyczny przedmiot umowy oraz ścisłą współpracę stron na etapie m.in. tworzenia projektu wykonawczego –warsztatowego, jak i na etapie wykonywania stanowisk. Strony postanowiły, że dostawa, montaż i uruchomienie oraz przekazanie do odbioru stanowiska F-1 nastąpi do 20.07.2011 r. (§ 1 ust 1), komory F-3 do 29.08.2011 r., komory F3' do 15.07.2011 r., a komory F3" do 30.06.2011 r. (§ 1 ust 2).

Po raz trzeci 26.08.2011 r. m.in. z uwagi na prototypowy i wysoce specjalistyczny przedmiot umowy oraz ścisłą współpracę stron na etapie m.in. tworzenia projektu wykonawczego –warsztatowego, jak i na etapie wykonywania stanowisk. Strony postanowiły, że dostawa, montaż i uruchomienie oraz przekazanie do odbioru stanowiska F-1 nastąpi do 21.10.2011 r. (§ 1 ust 1), komory F-3 do 16.12.2011 r., a komór F3' i F3" do 26.09.2011 r. (§ 1 ust 2).

Po raz czwarty 26.09.2011 r. m.in. z uwagi na prototypowy i wysoce specjalistyczny przedmiot umowy oraz ścisłą współpracę stron na etapie m.in. tworzenia projektu wykonawczego –warsztatowego, jak i na etapie wykonywania stanowisk. Strony postanowiły, że dostawa, montaż i uruchomienie oraz przekazanie do odbioru stanowiska komory F-3 nastąpi do 16.12.2011 r., a komór F3' i F3" do 10.10.2011 r. (§ 1 ust 1).

Po raz piąty 14.11.2011 r. m.in. z uwagi na prototypowy i wysoce specjalistyczny przedmiot umowy oraz ścisłą współpracę stron na etapie m.in. tworzenia projektu wykonawczego –warsztatowego, jak i na etapie wykonywania stanowisk. Strony postanowiły, że dostawa, montaż i uruchomienie oraz przekazanie do odbioru stanowiska F-1 nastąpi do 15.12.2011 r. (§ 1 ust 1), a komory F-3 do 15.01.2012 r. (§ 1 ust 2).

Po raz szósty 13.01.2012 r. m.in. z uwagi na prototypowy i wysoce specjalistyczny przedmiot umowy oraz ścisłą współpracę stron na etapie m.in. tworzenia projektu wykonawczego –warsztatowego, jak i na etapie wykonywania stanowisk. Strony postanowiły, że dostawa, montaż i uruchomienie oraz przekazanie do odbioru końcowego komory F-3 nastąpi do 29.02.2012 r. (§ 1 ust 1).

Po raz siódmy 10.02.2012 r. m.in. z uwagi na prototypowy i wysoce specjalistyczny przedmiot umowy oraz ścisłą współpracę stron m.in. na etapie wykonywania stanowisk. Strony postanowiły, że dostawa, montaż i uruchomienie oraz przekazanie do odbioru częściowego pierwszej komory stanowiska F-1 nastąpi do 15.02.2012 r. (§ 1 ust 3), drugiej komory do 02.03.2012 r., a dostawa, montaż i uruchomienie oraz przekazanie do odbioru końcowego stanowiska F-1 do 27.03.2012 r. (§ 1 ust 1).

W odpowiedzi na zapytanie ofertowe (...) sp. z o.o. z 09.07.2010 r. oraz w związku z rozmowami stron z 24.08.2010 r., pismem z 25.08.2010 r. powód przedstawił (...) sp. z o.o. skorygowaną ofertę na dostawę wyposażenia w/w stanowisk do badań wytrzymałości ogniowej.

Dnia 01.09.2010 r. (...) sp. z o.o. oznaczony jako kupujący i powód oznaczony jako sprzedawca zawarli dwie umowy (nr (...)).

W umowie nr (...) strony postanowiły, że mocą tej umowy (...) sp. z o.o. nabywa a powód sprzedaje przedmiot, którym jest: a) urządzenie, tj. stanowiska do badań wytrzymałości ogniowej (F1), projekt wykonawczy stanowiska (F1), b) opakowanie i przygotowanie do transportu oraz transport urządzenia, c) dostawa, rozładunek, wniesienie, montaż, rozruch i próby urządzenia, d) przeszkolenie przedstawicieli (...) sp. z o.o. w zakresie obsługi urządzenia, e) dostawa dokumentacji eksploatacyjnej i użytkowej w/w stanowiska (§ 1 ust 1.1 i 1.2). Przedmiot umowy wykonany miał zostać zgodnie z zasadami wiedzy technicznej i umową oraz załącznikami do umowy w postaci: Opisu techniczny przedmiotu umowy i Oferty, Założeń Branżowo-Fundamentowych, Warunków Montażu, Zakresu i Warunków (...), P. Zdawczo-Odbiorczych, Ogólnych Warunków Sprzedaży Sprzedawcy, Wykazu Części i Podzespołów z Ograniczoną i Wyłączną Gwarancją, Wykazu Części Zamiennych i Zapasowych (§ 1 ust 1.3). Cena za wykonanie przedmiotu umowy została ustalona na kwotę 6.638.000,00 zł netto (§ 4 ust 4.2). Odbiór przedmiotu umowy i przekazanie (...) sp. z o.o. miało nastąpić w drodze odbioru wstępnego u powoda i odbioru końcowego (§ 9 ust 1). W razie braku stawiennictwa przedstawiciela (...) sp. z o.o., pomimo prawidłowego zawiadomienia, powód uprawniony był do dokonania jednostronnego odbioru i spisania protokołu odbioru, który miał być wiążący dla (...) sp. z o.o. (§ 9 ust. 9.8). W przypadku zwłoki w oddaniu przedmiotu umowy powód miał zapłacić kary umowne w wysokości 0,3 % wynagrodzenia netto za wykonanie całości przedmiotu umowy za każdy pełen tydzień opóźnienia, lecz nie więcej niż 10 % tego wynagrodzenia (§ 18 ust 18.1.1.).

W umowie nr (...) strony postanowiły, że mocą tej umowy (...) sp. z o.o. nabywa a powód sprzedaje przedmiot, którym jest: a) urządzenie, tj. stanowiska do badań wytrzymałości ogniowej (F3 i F5), szafa sterownicza z systemem komputerowym, system schładzania spalin i kanałów odciągowych, system wyciągania spalin, projekt wykonawczy stanowiska (F3 i F5), b) opakowanie i przygotowanie do transportu oraz transport urządzenia, c) dostawa, rozładunek, wniesienie, montaż, rozruch i próby urządzenia, d) przeszkolenie przedstawicieli (...) sp. z o.o. w zakresie obsługi urządzenia, e) dostawa dokumentacji eksploatacyjnej i użytkowej w/w stanowiska (§ 1 ust 1.1 i 1.2) Przedmiot umowy wykonany miał zostać wykonany zgodnie z zasadami wiedzy technicznej i umową oraz załącznikami do umowy w postaci: Opisu techniczny przedmiotu umowy i Oferty, Założeń Branżowo-Fundamentowych, Warunków Montażu, Zakresu i Warunków (...), P. Zdawczo-Odbiorczych, Ogólnych Warunków Sprzedaży Sprzedawcy, Wykazu Części i Podzespołów z Ograniczoną i Wyłączną Gwarancją, Wykazu Części Zamiennych i Zapasowych (§ 1 ust 1.3). Cena za wykonanie przedmiotu umowy została ustalona na kwotę 6.407.000,00 zł netto (§ 4 ust 4.2). Odbiór przedmiotu

umowy i przekazanie (...) sp. z o.o. miało nastąpić w drodze odbioru wstępnego u powoda i odbioru końcowego (§ 9 ust 1). W razie braku stawiennictwa przedstawiciela (...) sp. z o.o., pomimo prawidłowego zawiadomienia, powód był uprawniony do dokonania jednostronnego odbioru i spisania protokołu odbioru, który miał być wiążący dla (...) sp. z o.o. (§ 9 ust. 9.8). W przypadku zwłoki w oddaniu przedmiotu umowy powód miał zapłacić kary umowne w wysokości 0,3 % wynagrodzenia netto za wykonanie całości przedmiotu umowy za każdy pełen tydzień opóźnienia, lecz nie więcej niż 10 % tego wynagrodzenia (§ 18 ust 18.1.1.).

Dnia 22.11.2010 r. strony zmieniły w/w umowy w zakresie przedmiotu umowy nr (...) oraz cen, a nadto terminów wykonania przez powoda obu umów. Przedmiot umowy nr (...) został określony jako 3 stanowiska (F3, F3' i F3"). Cena z umowy nr (...) została ustalona na 5.244.860,00 zł netto, a z umowy nr (...) na 8.163.807,50 zł netto. Terminy montażu, przekazania i przeszkolenia stanowisk zostały ustalone na: 25.04.2011 r. dla stanowisk F1 i F3", 30.05.2011 r. dla stanowiska F3, 15.06.2011 r. dla stanowiska F3'.

Stanowiska do badań wytrzymałości ogniowej będące przedmiotem w/w umowy nr (...), a za nią umów nr (...) były urządzeniami prototypowymi, unikatowymi i skomplikowanymi. Miały odpowiadać wielu normom badawczym.

Szczegóły rozwiązań konstrukcyjnych nie były wskazane w w/w umowach i (...). Wymagały one uzgodnienia pomiędzy stronami oraz (...), co też miało miejsce.

Powód wykonał w/w stanowiska.

Dnia 06.12.2010 r. (...) sp. z o.o. odebrał od powoda dokumentację konstrukcyjną stanowisk F1 i F3".

Dnia 29.12.2010 r. (...) sp. z o.o. odebrał od powoda dokumentację konstrukcyjną do badań wytrzymałości ogniowej stanowisk F1, F3" i F3.

Dnia 19.01.2011 r. (...) sp. z o.o. odebrał od powoda dokumentację konstrukcyjną do badań wytrzymałości ogniowej stanowisk F3, F3' i F3" oraz systemu automatyki stanowisk F1 i F3.

Dnia 31.10.2011 r. (...) sp. z o.o. odebrał od powoda stanowiska F3' i F3".

Dnia 03.10.2012 r. (...) rozpoczął korzystanie ze stanowiska F1.

W dniach 17.05 i 24.05.2013 r. powód przeprowadził próby testowe stanowiska F1.

Pismem z 27.06.2013 r. powód wezwał (...) sp. z o.o. do odbioru końcowego stanowisk F1 i F3 w dniu 05.07.2013 r.

Faksem doręczonym powodowi 02.07.2013 r. (...) sp. z o.o. poinformował, że T. R. nie jest już osobą uprawnioną do odbioru stanowisk F1 i F3.

Dnia 05.07.2013 r., przy uczestnictwie T. R., powód dokonał jednostronnego końcowego odbioru technicznego stanowisk F1 i F3.

W ramach powyższego odbioru podwładni powoda R. M. i G. R. pomyślnie przeprowadzili próby stanowiska F3 i przekazali (...) sp. z o.o. protokoły szkolenia pracowników obsługi stanowisk F1 i F3.

Podczas w/w odbioru na stanowisku F3 zamontowała była sonda tlenu oraz – zgodnie z ustaleniami powoda z (...) 7 termopar.

Nadto powód wykonał stelaż i uchwyty do mocowania czujników przemieszczeń stanowiska F3 wg ustaleń z (...) i dostarczył je (...) 15.01.2013 r.

Monitory płószczelne oraz komputery dostarczył podwykonawca powoda – M. R..

Dostarczenie wózka do badania ścian osłonowych oraz kalibratorów temperatury i siły nie było objęte umowami łączącymi strony.

Dnia 05.07.2013 r. powód wystawił (...) sp. z o.o. 2 faktury końcowe: 1) nr (...) kwotę 4.875.008,84 zł płatną w terminie 21 dni tytułem wynagrodzenia z umowy (...) nr (...) na kwotę 418.765,34 zł płatną w terminie 21 dni tytułem wynagrodzenia z umowy (...).

Faktura (...) została zapłacona w zakresie 4.599.854,41 zł (30.01.2014 r. zostało zapłacone 2.800.000,00 zł, 05.02.2014 r. zostało zapłacone 600.000,00 zł, 14.02.2014 r. zostało zapłacone 500.000,00 zł, 18.03.2015 r. zostało zapłacone 699.854,41 zł).

Faktura (...) została zapłacona 02.09.2013 r.

Dnia 12.10.2013 r. powód przekazał (...) sp. z o.o. dokumentację (...) stanowisk F1 i F3.

Pismem 18.09.2014 r. powód wezwał (...) sp. z o.o. do natychmiastowej zapłaty faktur nr (...).

Dnia 30.04.2014 r. (...) dokonał jednostronnego bezusterkowego odbioru końcowego stanowiska F3, o czym zawiadomił (...) sp. z o.o.

(...) odebrał wszystkie stanowiska badawcze i korzystał z nich zgodnie z przeznaczeniem.

Notą obciążeniową z 23.01.2013 r. wystawioną na podstawie art. (...) umów nr (...) G.sp. z o.o. obciążył powoda kwotą 1.340.866,75 zł tytułem kar umownych w związku z opóźnieniem realizacji umów. W zakresie stanowiska F-1 kwotą 524.486,00 zł, tj. 10 % kwoty 5.244.860,00 zł (91 tygodni opóźnienia w okresie 25.04.2011-32.01.2013 r.). W zakresie stanowiska F-3 kwotą 816.380,75 zł, tj. 10 % kwoty 8.163.807,50 zł (85 tygodni opóźnienia w okresie 15.06.2011-32.01.2013 r.)

Notą obciążeniową z 05.02.2015 r. (...) sp. z o.o. obciążył powoda kwotą 5.700.000,00 zł tytułem odszkodowania za straty ekonomiczne spowodowane nienależytym wykonaniem umów nr (...) i wezwał do zapłaty tej kwoty w terminie 3 dni.

Pismem z 05.02.2015 r. (...) sp. z o.o. wezwał powoda do zapłaty w/w kwoty 5.700.000,00 zł w terminie 3 dni.

Pismem z 17.03.2015 r. (...) sp. z o.o. oświadczył powodowi, że potrąca wierzytelność powoda z wezwania z 18.09.2014 r. w kwocie 6.083.779,33 zł z własną wierzytelnością z noty z 05.02.2015 r. w wysokości 5.700.000,00 zł.

(...) sp. z o.o. pozwał powoda o zapłatę 7.040.866,70 zł wraz z odsetkami, w tym 1.340,866,75 zł wraz z odsetkami z noty obciążeniowej z 23.01.2013 r. i 5.700.000,00 zł z noty obciążeniowej z 05.02.2015 r.

Wyrokiem częściowym z 18.10.2018 r. w sprawie(...) w/w powództwo zostało prawomocnie oddalone. Orzekające w sprawie sądy I i II instancji uznały m.in., że: 1) umowy nr (...) były umowami o dzieło, 2) 31.10.2011 r. nastąpił odbiór końcowy stanowisk F3' i F3" przez (...) sp. z o.o., 3) 05.07.2013 r., przy uczestnictwie T. R., powód dokonał jednostronnego końcowego odbioru technicznego stanowisk F1 i F3, 4) 30.04.2014 r. (...) dokonał jednostronnego bezusterkowego końcowego odbioru stanowiska F3, 5) (...) sp. z o.o. nie przysługiwały wierzytelności dochodzone pozwem wzajemnym, gdyż powód nie ponosił odpowiedzialności za opóźnienia w oddaniu stanowisk badawczych (w zakresie utraconych korzyści także z uwagi na brak dowodu ich utraty).

W ramach postępowania upadłościowego (...) sp. z o.o. wierzytelność pozwu w zakresie 25.177,70 zł została umieszczona na liście wierzytelności, która została zatwierdzona postanowieniem z 15.12.2020 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnieniu.

Na wstępie sąd wyjaśnił, że z uwagi na przejęcie w trybie art. 492 § 1 pkt 1 ksh S. (...) sp. z o.o. przez S. (...) SA oraz ogłoszenie upadłości (...) sp. z o.o. w dacie zamknięcia rozprawy i wyrokowania powodem był S. (...) SA, a pozwanym S. (...) sp. z o.o.

Dalej sąd wskazał, że umowy nr (...) były umowami o dzieła w postaci 4 stanowisk do badania wytrzymałości ogniowej (F1, F3, F3' i F3''), nie zaś umowami ich sprzedaży. Przy czym, kwestia ta została przesadzona prawomocnym wyrokiem w sprawie (...) (art. 365 § 1 kpc).

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 642 § 1 kc wymagalność wierzytelności o zapłatę wynagrodzenia z umów łączących strony (umowy (...)) była uzależniona od oddania stanowisk. Jak ustalono stanowiska F3' i F3'' zostały odebrane (a więc i oddane) 31.10.2011 r. Z ustaleń tych wynikało, że także stanowiska F1 i F3 zostały skutecznie oddane 05.07.2013 r.

Po pierwsze, zgodnie z § 9 ust 9.8 umów (...) - (...) i (...) - (...) powód był uprawniony do jednostronnych odbiorów, a protokoły z tych odbiorów były wiążące dla upadłego. Jak bowiem wynika z ustaleń faktycznych upadły był prawidłowo zawiadomiony o tych odbiorach, a udział w nich osoby, której cofnął uprawnienie do dokonania odbiorów (świadka R.) było jego autonomiczną decyzją.

Po drugie, wszystkie stanowiska zostały wykonane niewadliwie.

Wierzytelność o wynagrodzenie stała się wymagalna niezależnie od jednostronnego charakteru odbioru z 05.07.2013 r. oraz wiążącego charakteru protokołu z tego odbioru. Skoro bowiem stanowiska zostały wykonane bez wad i przedstawione do odbioru, to zgodnie z art. 642 § 1 w zw. z art. 643 kc wierzytelność o wynagrodzenie stała się wymagalna (zob. wyrok SN z 07.10.2010 r., IV CSK 173/10).

Upadły byłby uprawniony do odmowy odbiorów tylko w przypadku obarczenia stanowisk wadami istotnymi (zob. postanowienie SN z 17.04.2015 r., III CZP 8/15), co nie miało miejsca.

Dalej sąd stwierdził, że nawet gdyby przyjąć, że stanowisko F3 rzeczywiście było obciążone wadami twierdzonymi przez upadłego (zbyt mała ilość termopar, przy braku akceptacji ze strony (...), brak sondy, brak ramy, brak monitorów, brak komputerów, brak trawersa lub wózka, brak kalibratorów – k. 255, 258-259), to byłyby to wady nieistotne, co uprawniałoby powoda do obniżenia wynagrodzenia na podstawie przepisów o rękojmi przy wymagalności wierzytelności o wynagrodzenie (zob. wyrok SN z 26.02.1998 r., I CKN 520/97), na co zwrócił uwagę świadek G. (k. 27.10-27.50 nagrania z k. 1596). Tymczasem ze zgromadzonego materiału nie wynikało, że oświadczenie o obniżeniu wynagrodzenia zostało złożone, choćby w sposób dorozumiany.

Z uwagi na powyższe, na podstawie § 4.2 umów (...) - (...) i (...) - (...) (w brzmieniu ustalonym aneksami do nich), upadły był zobowiązany do zapłaty m.in. kwoty 4.875.008,84 zł z faktury (...) i kwoty 418.765,34 zł z faktury (...) do 26.07.2013 r. Skoro faktura (...) została zapłacona w zakresie 4.599.854,41 zł (30.01.2014 r. zostało zapłacone 2.800.000,00 zł, 05.02.2014 r. zostało zapłacone 600.000,00 zł, 14.02.2014 r. zostało zapłacone 500.000,00 zł, 18.03.2015 r. zostało zapłacone 699.854,41 zł), a faktura (...) została zapłacona 02.09.2013 r., to do zapłaty z faktur (...) pozostało 275.154,43 zł.

Z uwagi na opóźnienie w zapłacie w/w faktur, na podstawie art. 481 § 1 i 2 w zw. z art. 476 kc powód był uprawniony do odsetek za opóźnienie w zapłacie następujących kwot:

- w zakresie faktury (...): 1) 4.875.008,84 zł za okres 27.07.2013-30.01.2014 r., co dało kwotę 326.425,25 zł, 2) 2.075.008,84 zł za okres 31.01-05.02.2014 r., co dało kwotę 4.434,27 zł, 3) 1.475.008,84 zł za okres 06.02-14.02.2014 r., co dało kwotę 4.728,11 zł, 4) 975.008,84 zł za okres 15.02-18.03.2015 r., co dało kwotę 126.377,17 zł, 5) 275.154,43 zł od 19.03.2015 r. (powód żądał skapitalizowanych odsetek za okres do 30.04.2015 r., co dało kwotę 2.593,24 zł),

- w zakresie faktury (...) od kwoty 418.765,34 zł za okres 27.07-02.09.2013 r., co dało kwotę 5.667,67 zł.

Łącznie skapitalizowane odsetki wyniosły 470.225,71 zł (326.425,25 zł + 4.434,27 zł + 4.728,11 zł + 126.377,11 zł + 2.593,24 zł + 5.667,67 zł).

Wobec powyższego wierzytelności powoda wyniosły łącznie 745.380,14 zł (275.154,43 zł tytułem wynagrodzenia + 470.225,71 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w zapłacie wynagrodzenia).

Nadto zgodnie z art. 481 § 1 i 2 w zw. z art. 476 i art. 482 § 1 kc, powód był uprawniony do dalszych odsetek od kwoty 745.380,14 zł za okres od dnia wytoczenia powództwa, tj. od 30.04.2016 r. do dnia zapłaty.

Skoro wyrokami SO w Poznaniu z 18.10.2018 r. w sprawie (...) i SA w P. z 20.03.2020 r. w sprawie I AGa 27/19 przesądzone zostało, że upadłemu nie przysługiwały wzajemne wierzytelności, to oświadczenie o potrąceniu było bezskuteczne (art. 365 § 1 kpc).

Skoro w zakresie 25.177,70 zł wierzytelność pozwu została umieszczona na zatwierdzonej liście wierzytelności, to w tym zakresie proces został umorzony na podstawie art. 355 kpc (pkt 2 wyroku). Lista ta stanowiła bowiem odrębny tytuł wykonawczy, co czyniło wyrokowanie zbędnym w tym zakresie (zob. uchwała SN w sprawie III CZP 55/18)

Wobec powyższego, na podstawie § 4.2 umów (...) - (...) i (...) - (...) (w brzmieniu ustalonym aneksami do nich) oraz art. 481 § 1 i 2 w zw. z art. 476 kc zasądzono od pozwanego na rzecz powoda kwotę 720.202,44 zł (745.380,14 zł - 25.177,70 zł) wraz z odsetkami ustawowymi, na podstawie art. 481 § 1 i 2 w zw. z art. 476 i art. 482 § 1 kc, za okres od 30.04.2015 r. do 31.12.2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od 01.01.2016 r. do dnia zapłaty (pkt 1 wyroku).

O zasadzie ponoszenia kosztów procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 108 § 1 kpc. Skoro powództwo wzajemne zostało oddalone w całości, powództwo główne uwzględnione w całości nie objętej listą wierzytelności, umorzenie procesu w zakresie 25.177,70 zł było spowodowane powstaniem na rzecz powoda odrębnego tytułu wykonawczego, to pozwany przegrał sprawę w całości w rozumieniu art. 98 § 1 kpc. Zgodnie z powołanym przepisem powinien zwrócić powodowi całość poniesionych przez niego i celowych kosztów procesu. Na podstawie art. 108 § 1 kpc szczegółowe wyliczenie tych kosztów pozostawiono Referendarzowi Sądowemu (pkt 3 wyroku).

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany który zaskarżył wyrok w części tj. w zakresie punktów 1 i 3.

Skarżący zarzucił:

1. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. skutkujące błędami w ustaleniach faktycznych,
2. naruszenie art 278 § 1 k.p.c. poprzez ustalenie istotnych okoliczności faktycznych w oparciu o zeznania świadków w sytuacji gdy konieczne było powołanie w tym zakresie biegłego,
3. naruszenie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków o powołanie biegłych,
4. naruszenie art. 365 § 1 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie dokonania własnych ustaleń w zakresie zasadności zarzutu potrącenia i oparcie się w tym zakresie tylko na prawomocnym wyroku innego składu orzekającego w sytuacji gdy orzeczenie to zawiera rażąco naruszenie prawa.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa względnie
2. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu,
3. zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego od powoda na rzecz pozwanego w wysokości prawem przewidzianej,

4. zawieszenie postępowania apelacyjnego do czasu rozstrzygnięcia:

- a. skargi kasacyjnej przyjętej do rozpoznania pod sygn. I CSK 1602/22,
- b. sprawy zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie sygn. VII AGa 553/22 (poprzednio SO W Warszawie sygn. akt XX GC 86/21).

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o:

1. oddalenie apelacji Pozwanego w całości jako bezzasadnej
2. zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów procesu za postępowanie apelacyjne, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych;
3. oddalenie wniosku Pozwanego o zawieszenie niniejszego postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu.

Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy. Na aprobatę zasługują również ustalenia i wnioski prawne Sądu I Instancji.

Skarżący podniósł zarzut naruszenia prawa procesowego tj. art 233 k.p.c. wskazując iż w niniejszej sprawie Sąd I instancji nieprawidłowo ustalił stan faktyczny co rzutowało zdaniem powoda na treść orzeczenia.

Sąd Apelacyjny zarzutu tego nie podziela.

Wskazać bowiem należy, że z prawidłowych ustaleń sądu wynika, iż doszło do końcowych odbiorów technicznych wszystkich stanowisk. Zgodnie z treścią protokołów końcowych odbioru technicznego dwa stanowiska - czyli F1 oraz F3 - zostały prawidłowo oddane w dniu 5 lipca 2013 r. Zaś dwa pozostałe stanowiska - F3' oraz F3'' - zostały oddane w dniu 31 października 2011 r. Wszystkie dostarczone i zamontowane urządzenia działają i są wykorzystywane przez odbiorcę końcowego (I. (...)) w badaniu reakcji i odporności na ogień różnych wyrobów. Z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy - cztery protokoły końcowe odbioru technicznego stanowisk F1, F3, F3' i F3'', załączone do pozwu S. przeciwko Pozwanemu o zapłatę z dnia 30 kwietnia 2015 r. - wynika, że Pozwany nie zgłaszał uwag do przejmowanego przedmiotu umowy. Tym samym podzielić należy stanowisko powoda, że S. wykonało zobowiązania wynikające z umowy zawartej z Pozwanym w całości. Dostarczyło bowiem pozwanemu wszystkie stanowiska do badania odporności ogniowej.

Nie ulega również wątpliwości, że stwierdzony protokołami końcowy odbiór techniczny stanowisk F1 i F3 dokonany jednostronnie przy udziale R. M. - przedstawiciela S. miał oparcie w zapisach łączących stronę umowy. Zgodnie bowiem § 9 ust 9.8 umów (...) - (...) i (...) - (...) powód był uprawniony do jednostronnych odbiorów, a protokoły z tych odbiorów były wiążące dla upadłego.

Dokonanie odbiorów jednostronnych stanowisk F1 i F3 i spisanie protokołu z tych odbiorów w trybie § 9 pkt 9.8. Umów było skuteczne, zważywszy, że mimo prawidłowego zawiadomienia o miejscu i terminie odbiorów, nie stawił się uprawniony przedstawiciel (...). W dniu 2 lipca 2013 r. (3 dni przed planowanym terminem odbiorów) (...) przesłała S. faxem pismo z informacją, że wskazany w § 12 pkt. 12.1. Umów jako jego przedstawiciel przy wykonywaniu ich przedmiotu T. R. „nie jest już osobą uprawnioną do dokonania odbioru urządzeń F1, F3 oraz odpowiednich projektów wykonawczych zgodnie z umowami”. Jednocześnie (...) wskazała, iż uprawnioną do jej reprezentacji przy odbiorach jest jej prezes zarządu - M. G.. Nie może zatem ulegać wątpliwości, iż (...) była prawidłowo zawiadomiona o miejscu i terminie odbiorów technicznych, a mimo to żaden jej uprawniony przedstawiciel nie stawił się. O. to drogę odbiorom jednostronnym, które zostały skutecznie dokonane w trybie § 9 pkt 9.8. Umów.

Skoro doszło do odbiorów końcowych to roszczenie o zapłatę stało się wymagalne.

Niezależnie od tego sąd apelacyjny podziela również pogląd, że w sytuacji gdy dochodzi do potrącenia wierzytelności z dochodzoną w tym procesie wierzytelnością powoda to takie stanowcze oświadczenie o potrąceniu stanowi uznanie powództwa. (patrz. Olejniczak System prawa prywatnego Prawo zobowiązań – część ogólna t.6 k. 1545).

Z tych też względów nieuzasadniony był zarzut naruszenia art. art. 278 § 1 k.p.c w związku z zarzutem naruszenia art. 235² § 1 pkt 2 kpc.

Skoro bowiem doszło do odbiorów końcowych. Powód - prawidłowo zawiadomiony o terminie odbiorów końcowych urządzeń F1 i F3 - nie stawił się. W protokołach tych brak jest jakichkolwiek uwag i zastrzeżeń do prawidłowości wykonanych prac. Tym samym jak słusznie wskazuje powód w odpowiedzi na apelację pozwany pozbawił się możliwości podniesienia zarzutów do przeprowadzanych prób końcowych tych urządzeń, a w konsekwencji, wobec sporządzenia protokołów końcowych, zaakceptował sposób przeprowadzenia tych prób.

Ponadto wszystkie dostarczone i zamontowane urządzenia działają i są wykorzystywane przez odbiorcę końcowego (I. (...)) w badaniu reakcji i odporności na ogień różnych wyrobów.

Niezależnie od tego wnioski o powołanie biegłego podlegał oddaleniu również tego powodu, że pozwany nie dostarczył w niniejszej sprawie materiału dowodowego na podstawie którego dowód z opinii biegłego mógłby w ogóle zostać przeprowadzony.

Rolą natomiast biegłego jest wydanie opinii na podstawie materiału dowodowego zaproponowanego przez strony. Biegły nie ma natomiast uprawnień do ustalania stanu faktycznego sprawy.

Nieuzasadniony był również zarzut naruszenia art. 365 § 1 kpc.

Zgodnie z § 1 art. 365 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Sąd, rozpoznający nową sprawę między tymi samymi stronami, zobowiązany jest przyjąć, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak wynika to z wcześniejszego prawomocnego wyroku. Jeżeli kwestia ta pojawia się w kolejnej sprawie, nie podlega ona ponownemu badaniu. Pozytywny skutek rzeczy osądzonej stwarza więc nie tylko zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z wcześniej osądzoną kwestią, ale także zakaz prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego.

W niniejszej sprawie pozwany w odpowiedzi na pozew złożył powództwo wzajemne domagając się zasądzenia od powoda (pozwanego wzajemnego) kwoty 1.340.866,75 zł tytułem kar umownych wynikających z przedmiotowej umowy. Zarządzeniem z dnia 30.10.2015 r. zarządzono oddzielną rozprawę co do pozwu wzajemnego.(k701 akt). (...) sp. z o.o. pozwał powoda o zapłatę 7.040.866,70 zł wraz z odsetkami, w tym 1.340,866,75 zł wraz z odsetkami z noty obciążeniowej z 23.01.2013 r. i 5.700.000,00 zł z noty obciążeniowej z 05.02.2015 r.

Wyrokiem częściowym z 18.10.2018 r. w sprawie (...) w/w powództwo zostało oddalone. Natomiast wyrokiem z dnia 20 marca 2020 r Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie o sygn. akt I AGa 27/19 apelację prawomocnie oddalił.

Orzekające w sprawie sądy I i II instancji uznały m.in., że: 1) umowy nr (...) były umowami o dzieło, 2) 31.10.2011 r. nastąpił odbiór końcowy stanowisk F3' i F3'' przez (...) sp. z o.o., 3) 05.07.2013 r., przy uczestnictwie T. R., powód dokonał jednostronnego końcowego odbioru technicznego stanowisk F1 i F3, 4) 30.04.2014 r. (...) dokonał jednostronnego bezusterkowego końcowego odbioru stanowiska F3, 5) (...) sp. z o.o. nie przysługiwały wierzytelności dochodzone pozwem wzajemnym, gdyż powód nie ponosił odpowiedzialności za opóźnienia w oddaniu stanowisk badawczych (w zakresie utraconych korzyści także z uwagi na brak dowodu ich utraty).

Natomiast w przedmiotowej sprawie pozwany pismem z 17.03.2015 r. oświadczył powodowi, że potrąca wierzytelność powoda z wezwania z 18.09.2014 r. w kwocie 6.083.779,33 zł z własną wierzytelnością z noty z 05.02.2015 r. w wysokości 5.700.000,00 zł.

Nie ulega więc wątpliwości, że kwota która została zgłoszona do potrącenia w niniejszym postępowaniu była objęta rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w sprawie I AGa 27/19.

Pozwany zarzucając naruszenie art. 365 k.c. powołał się na uchwałę Sąd Najwyższy z 27.10.2021 r., III CZP 109/20, OSNC 2022, nr 4, poz. 38 w której sąd Najwyższy stwierdził, że wykładnia prawa, która legła u podstaw rozstrzygnięcia w zakończonej prawomocnie sprawie, w której powód dochodził części świadczenia, nie jest objęta mocą wiążącą wyroku - w rozumieniu art. 365 § 1 k.p.c. - w innej sprawie o dalszą część tego świadczenia, pomiędzy tymi samymi stronami, w tym samym stanie faktycznym i prawnym, jeśli jest rażąco sprzeczna z prawem.

Przede wszystkim wskazać należy, że orzeczenie to zapadło w zupełnie odmiennym stanie faktycznym niż w niniejszej sprawie. A ponadto analiza uzasadnienia zarówno sądu I jak i II instancji w sprawie z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. przeciwko S. (...) Sp. z o.o. o zapłatę nie daje żadnych podstaw do stwierdzenia, że orzeczenie to jest rażąco sprzeczne z prawem.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny apelację pozwanego jako nieuzasadnioną oddalił (art. 385 k.p.c.).

O kosztach postępowania apelacyjnego sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt. 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 października 2015 r w sprawie opłat za czynności radców prawnych .Dz.U. 2018 poz. 265).

Ryszard Marchwicki

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu na podstawie § 100a ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

St. sekr. sąd. Katarzyna Surażyńska